



## ΤΟ ΙΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΙΑΤΡΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΟΥ ΒΟΣΣΕΥ

Ἀπὸ δεκαετίας καὶ πλέον ἤρχισαν νὰ ἀναφαίνωνται εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην νέοι ὀρίζοντες (\*), οἱ ὁποῖοι ἀποκαλύπτουν μίαν ἀνεκτίμητον ἀξίαν διὰ τὴν ἐπιστήμην: τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα. Ἡ σχετικὴ κίνησις διάχυτος κατ' ἀρχὰς μεταξὺ τοῦ ἰατρικοῦ σώματος τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου, ἤρχισεν ἀπὸ τριετίας νὰ λαμβάνη συγκεκριμένην μορφήν. Ἐθεωρήθη ἀπαραίτητος πλέον παρὰ τῶν σπουδαιοτέρων ἐκπροσώπων τῆς ἡ τελείως διάφορος ἀντιμετώπισις τοῦ πάσχοντος ἀνθρώπου. Ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη, παρὰ τὰς θυμασίας προόδους τῶν τελευταίων ἐτῶν, ἐξακολουθεῖ νὰ παρουσιάζῃ πολλὰ κενά. Ὅπου ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη προσεπάθει νὰ ἴδῃ εἰς τὸν ἀνθρώπον ἓνα μηχανικὸν ἄθροισμα συνήντα πάντοτε πρὸ αὐτῆς ἓνα ἀδιαίρετον σύνολον, τοῦ ὁποῖου ἕκαστον τμήμα ἐξηρτάτο ἀπὸ τὰ ἄλλα καὶ ἀπετέλει μαζὶ μὲ αὐτὰ ἓν σύνολον μὲ ἰδίους χαρακτῆρας, τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Παρατηρήθη ἐπίσης, ὅτι μὲ τὴν τάσιν τῆς ἐπιστήμης πρὸς εἰδίκευσιν ὁ ἄρρωστος ἐνοσηλεύετο δι' ἕκαστον τῶν ὀργάνων τοῦ ἀπὸ διαφόρους ἰατροῦς, δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν προσωπικότητά του εἰς οὐδένα.

Καὶ αὐτοὶ οἱ εἰδικοί ὠμολόγησαν πλέον ὅτι ἡ εἰδίκευσις ἦτο μὲν ἀναγκαία ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔπρεπε νὰ ἐμποδίζῃ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἀρρώστου ὑπὸ νέαν ἔννοιαν, τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀλληλεγγύου ὀλοκλήρου τῆς προσωπικότητος.

Ἡ γενικὴ αὐτὴ στροφή πρὸς τὴν ἀναζήτησιν μιᾶς ἰατρικῆς τῆς προσωπικότητος, πρὸς ἀνεύρεσιν μιᾶς ἰκανοποιητικῆς ἀντιλήψεως περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐπεβλήθη σὺν τῷ χρόνῳ διότι διεπιστώθη πλέον σαφῶς, ὅτι, ἂν ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη κατῶρθωσε νὰ

ἀποκτήσῃ γνώσεις ἀκριβεῖς πολλῶν προβλημάτων σπουδαίων, δὲν ἐπέτυχε ὅμως δι' αὐτῶν νὰ γνωρίσῃ αὐτὸν τοῦτον τὸν ἀνθρώπον, νὰ ἀποκτήσῃ γνώσιν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.

Καὶ ὁ διεθνὴς ἰατρικὸς κόσμος ἤρχισεν πλέον νὰ παραδέχεται ὅτι ἡ ἄρνησις τοῦ ψυχικοῦ κόσμου, τῆς ψυχῆς μὲ πνευματικὸν περιεχόμενον, ἀνήκει εἰς ἓνα ὀριστικῶς παρωχημένον παρελθόν.

Ἡ γενικὴ ὅμως αὐτὴ πλέον κατεύθυνσις τῆς συγχρόνου ἰατρικῆς πρὸς ἀναζήτησιν μιᾶς ἰατρικῆς τῆς προσωπικότητος δὲν ἀπετέλεσε θέμα ἐρεῦνης μόνον, ὡς θὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ κανεὶς, τῶν ψυχιάτρων. Δὲν ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὰς νευρώσεις, εἰς τὰς λειτουργικὰς διαταραχὰς. Ἀπέβλεπε πρὸς τὴν νόσον, ὀλόκληρον τὴν νόσον, τὴν προσωπικότητα, ὀλόκληρον τὴν προσωπικότητα. Καὶ χειρουργοί, παθολόγοι, βιολόγοι, ὑγιεινολόγοι καὶ φυσιολόγοι ἤρχισαν πλέον νὰ ὀμιλοῦν περὶ μιᾶς φυσιολογίας ἀνθρωπίνης, καὶ νὰ τονίζουσι ὅτι τὸ σωματικὸν καὶ τὸ ψυχικὸν προσβάλλονται ταυτοχρόνως καὶ ὅτι καὶ τὰ δύο ἔχουν ἀνάγκην ταυτοχρόνου βοήθειας διὰ νὰ ἐπανεύρῃ τὴν ἰσορροπίαν ἢ προσωπικότητος καὶ δι' αὐτῆς τὴν θετικὴν ὑγείαν.

Συνέπεια τῶν νέων αὐτῶν κατευθύνσεων καὶ ἀπόψεων, διὰ τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ πάσχοντος ἀνθρώπου μετὰ παρατηρήσεις, μελέτας, ἐρεῦνας δεκάδος ἐτῶν ἦτο ὅτι οἱ ἰατροὶ τῶν διαφόρων χωρῶν ἔκριναν ἀναγκαίαν πλέον τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν σκέψεων τῶν διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς νέας, τῆς συνθετικῆς ἰατρικῆς ἢ ὅποια θὰ βοηθήσῃ οὐσιαστικῶς τὸν ἀνθρώπον ὀλόκληρον.

Καὶ ἀπὸ τριετίας τὰ ἰατρικὰ συνέδρια εἰς ὅλον τὸν κόσμον διαδέχονται ἀλλήλα οὐχὶ πλέον διὰ νὰ τονίσουσι τὴν ὑπερνίκησιν τῶν ὑλιστικῶν ἀπόψεων εἰς τὴν ἰατρικὴν

(\*) Βλ. Δ. Χαροκόπου «Πρὸς νέους ἰατρούς ὀρίζοντας», «Ἀκτίνες» 1918 σ. 503.

ἐπιστήμην, ἀλλὰ διὰ νὰ προχωρήσουν πρὸς τὴν σύνθεσιν, πρὸς τὴν θετικὴν πλεον ἀντιμετώπισιν τοῦ ἀνθρώπου ὁλοκλήρου ὡς ψυχωσωματικῆς ἐνότητος.

Ἡ πρωτοπορεία εἰς τὰς νέας κατευθύνσεις ἀνήκει εἰς τοὺς Ἑλβετοὺς καὶ εἰς τοὺς Γάλλους συναδέλφους. Οὕτω ἀπὸ τοῦ 1946 ἡ ὁμάς τῆς Λυῶνος ἀπασχολήθη μὲ τὴν σπουδὴν τοῦ θέματος πῶς πρέπει καὶ δύναται νὰ διατηρηθῇ ὁ προσωπικὸς χαρακτήρ ἐν τῇ ἰατρικῇ καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον· Ἡ προσωπικότης ἐν τῇ ἰατρικῇ—(Médicine et individuel) ἤρχισαν ἐκδιδόμενα εἰς εἰδικοὺς τόμους τὰ συζητηθέντα εἰς αὐτὰ θέματα καὶ αἱ εἰσηγήσεις τῶν καθηγητῶν Sendrail, Okinczye, Mazel, Biot κ. ἄ.

Τῷ 1947 λαμβάνει χώραν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ἐν Ρώμῃ τὸ II συνέδριον τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως τῶν Ἱταλῶν ἰατρῶν, ἀριθμούσης περὶ τὰ 7.000 μέλη μὲ κύριον θέμα, «Ἡ προσωπικὴ ἰατρικὴ καὶ ἡ ὁμαδικὴ ἰατρικὴ», (La Médecina individuale et la Medecina collettiva) μὲ εἰσηγητὰς τοὺς καθηγητὰς Diego d' Amico καὶ Luigi Gedda, τὸν Ἰούνιον ἐν Λισσαβῶνι τὸ III διεθνὲς συνέδριον τῶν Χριστιανῶν ἰατρῶν μὲ τὸ αὐτὸ θέμα μὲ τὴν συμμετοχὴν πλεον τῶν 200 ἰατρῶν, ἀντιπροσωπευόντων τὰς Χριστιανικὰς Ἰατρικὰς Ἐνώσεις καὶ Ἐταιρείας τῆς Ἀγγλίας Βραζιλίας, Βελγίου, Καναδᾶ, Χιλῆς, Δανίας, Ἰσπανίας, Γαλλίας, Ὀλλανδίας, Ἱταλίας, Ἱρλανδίας, Πορτογαλλίας, Ρουμανίας, Σουηδίας, Ἑλβετίας, Τσεχοσλοβακίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ καθηγητοῦ Joao Rozto καὶ συμμετοχὴν προσωπικοτήτων ἰατρικῶν ὅλου τοῦ κόσμου.

Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1947 συνῆλθε τὸ διεθνὲς συνέδριον τοῦ Bossey ἐν Γενεύῃ μὲ συμμετοχὴν καὶ Ἑλλήνων ἀντιπροσώπων, καὶ μὲ κύριον θέμα τὴν ἰατρικὴν τῆς προσωπικότητος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἰατροῦ τῆς Γενεύης Tourgnier καὶ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Χειρουργικῆς τῆς Λυῶνος J. de Rougemont. Τὰ κατ' αὐτὸ εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὸ ἄρθρον τῶν Ἀκτίνων τοῦ τεύχους τοῦ Δεκεμβρίου 1947.

Καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν διάστημα μεταξὺ 1947 καὶ 1948 εἰς τὴν Ὀλλανδίαν,

Γερμανίαν, Γαλλίαν κ. ἄ. ἐγίναν τοπικὰ συνέδρια ἀσχολούμενα μὲ τὴν ἰατρικὴν τῆς προσωπικότητος καὶ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1948 τὸ II διεθνὲς συνέδριον τοῦ Bossey, περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἀσχοληθῶμεν κατωτέρω, τὸν δὲ παρελθόντα Ὀκτώβριον τὸ III συνέδριον τῶν Ἱταλῶν Χριστιανῶν ἰατρῶν ἐν Padova μὲ τὸ σπουδαιότατον θέμα «Ἡ ἀνθρωπίνη προσωπικότης καὶ ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη» (La persona umana dal punto di vista della scienza medica). Εἰς τὰς χώρας ἐπίσης, τῶν ὁποίων οἱ ἀντιπρόσωποι ἔλαβον μέρος εἰς τὸ III διεθνὲς συνέδριον τῆς Λισσαβῶνος καὶ τὸ διεθνὲς συνέδριον τοῦ Bossey καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1947-1948 αἱ ἰατρικαὶ χριστιανικαὶ ἐνώσεις ἐργάζονται διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης.

Ἀμυδρὰν εἰκόνα ὅλης αὐτῆς τῆς ἰατρικῆς κινήσεως δίδουν τὰ πρακτικὰ τοῦ διεθνοῦς συνεδρίου τῆς Λισσαβῶνος καὶ τὰ περιοδικὰ καὶ βιβλία τὰ ἐκδιδόμενα εἰς ὄλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου.

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐνωσις Ἐπιστημόνων εἶναι εὐτυχῆς διότι εὐθύς ἀπ' ἀρχῆς παρηκολούθησε μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ὅλην αὐτὴν τὴν κίνησιν τῆς συγχρόνου ἰατρικῆς ἐπιστήμης, μετέσχε δι' ἀντιπροσώπων τῆς εἰς σχετικὰ συνέδρια καὶ δι' ἄρθρων καὶ δημοσιευμάτων εἰς τὰς «Ἀκτῖνας», κατέδειξε καὶ κατέστησε γνωστὰς τὰς νέας ἀπόψεις ἐπὶ τῆς θεραπείας καὶ τῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου.

Σκοπὸς τοῦ II ἰατρικοῦ συνεδρίου τοῦ Bossey ἦτο ἡ ἀνταλλαγὴ σκέψεων ἐπὶ τῆς προόδου τῆς κατὰ τὸ 1947-1948 παρατηρηθείσης ἰατρικῆς κινήσεως πρὸς τὰς νέας κατευθύνσεις εἰς τὰς διαφόρους χώρας τοῦ κόσμου καὶ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν κάτωθι κυρίων θεμάτων τῶν ἀπασχολούντων σήμερον τὸν διεθνῆ ἰατρικὸν κόσμον.

1. «Ἡ ἱστορία τῆς ἰατρικῆς σκέψεως» μὲ εἰσηγητὴν τὸν ψυχίατρον A. von Orelli ἐκ Ζυρίχης.

2. «Ἡ κοινωνικὴ ἰατρικὴ καὶ ἡ προσωπικότης» μὲ εἰσηγητὴν τὸν ἰατρόν A. Vincent ἐκ Παρισίων.

3. «Τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας ἐν τῇ ἰατρικῇ» μὲ εἰσηγητὴν τὸν καθηγητὴν τῆς

χειρουργικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λυῶνος J. De Rougemont.

4. «Ἡ ἐπαφὴ μεταξὺ τοῦ ἱατροῦ καὶ τοῦ ἀρρώστου» μὲ εἰσηγητὴν τὸν ψυχίατρον A. Maeder ἐκ Ζυρίχης.

5. «Βιβλικαὶ ἀπόψεις ἐπὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς νόσου» μὲ εἰσηγητὴν τὸν ἱατρὸν P. Tournier ἐκ Γενεύης. Πρέπει νὰ λεχθῆ ἔδῳ ὅτι ψυχὴ τοῦ συνεδρίου ὑπῆρξεν καὶ ἐφέτος ὁ ἱατρὸς P. Tournier βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ J. de Rougemont καὶ τοῦ ψυχιάτρον Theo Bovet ἐκ Ζυρίχης.

★

Τὸ II διεθνὲς ἰατρικὸν συνέδριον τοῦ Bossey ἔλαβε χώραν τὴν τελευταίαν ἑβδομάδα τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου. Συμμετέσχον ἱατροὶ ἑννέα εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ συγκεκριμένως Ἑλβετίας, Γαλλίας, Ἰταλίας, Ὁλλανδίας, Φινλανδίας, Γερμανίας, Αὐστρίας, Βελγίου καὶ Ἑλλάδος.

Μεταξὺ τῶν προσελθόντων συγκατελέγοντο:

Οἱ καθηγηταὶ R. Siebeck, παθολόγος ἐκ Γερμανίας, H. Urban, ψυχίατρος ἐξ Αὐστρίας, P. Waardenburg, ὀφθαλμολόγος ἐξ Ὁλλανδίας, L. Rouyenne, ὀρθοπαιδικός, J. de Rougemont, χειρουργός καὶ P. L. M. Kuhn, λαρυγγολόγος, ἐκ Γαλλίας.

Οἱ ψυχίατροι Th. Bovet, A. Liengme, A. Maeder, A. Orelli, P. Plattner, W. Scheidegger, A. Stocker ἐξ Ἑλβετίας, I. Caruso καὶ Hild. Teirich ἐξ Αὐστρίας L. Van Loon ἐξ Ὁλλανδίας.

Οἱ παθολόγοι G. Van Balen, J. Bruin, D. Doyer, L. de Heer, J. Van de Hoeven, H. Waardenburg, ἐξ Ὁλλανδίας, S. Ernst καὶ A. Knorr ἐκ Γερμανίας, Ph. Kressman, Alex. Lapiné, A. Vincent, M. Vincent, A. Foex ἐκ Γαλλίας, F. Racanelli καὶ Assagioli ἐξ Ἰταλίας, ἢ F. Leclercq ἐκ Βελγίου.

Ὁ ἀκτινολόγος G. Lindeboon ἐξ Ὁλλανδίας. Ἡ φυματιολόγος H. Brunnel ἐκ Γαλλίας, ὁ χειροῦργος Ten Kate ἐξ Ὁλλανδίας.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀρκετοὶ εἶχον συμμετάσχει καὶ εἰς τὸ I ἰατρικὸν συνέδριον τὸν

Αὐγούστον τοῦ 1947, οἱ περισσότεροὶ ὅμως ἤρχοντο διὰ πρώτην φοράν, διὰ νὰ ἀνταλλάξουν τὴν πείραν τῶν ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς τῆς προσωπικότητος μὲ τὴν ὁποίαν ἤρχισαν νὰ ἀπασχολοῦνται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν λήψιν ὀριστικῶν κατευθύνσεων, ἀπαραιτήτων διὰ τὸ μέλλον τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης.

Τὸ συνέδριον ἤρχισε ἐν μέσῳ μιᾶς ἀτμοσφαιρας ἀγάπης καὶ συνεργασίας. Εἰς ἕκαστον προσερχόμενον ἐδίδοτο ἀμέσως ὁ χαιρετισμὸς τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων τῆς Ἑλλάδος, καλλιτεχνικὴ εἰκὼν φέρουσα τὴν Ἀκρόπολιν καὶ κάτωθεν τοὺς στίχους 1-7 τοῦ Α' Κεφαλαίου τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολῆς τοῦ Ἀπ. Παύλου, καὶ δακτυλογραφημένον τὸ «Πάτερ ἡμῶν» ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ διὰ τὴν συμπροσευχὴν, ἣ ὁποία θὰ ἐλάμβανε χώραν καθ' ἑκάστην πρωίαν πρὸ τῆς ἐνάργεως τῶν συνεδριάσεων. Καὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς Κυριακῆς 22 Αὐγούστου κάτω ἀπὸ τὴν γνωστὴν ἐκ τῶν περυσινῶν ἐντυπώσεων αἰωνόβιον δρῦν τοῦ πάρκου τοῦ μεγάρου τοῦ Bossey, ἤρχισε καὶ πάλιν ἡ πρώτη συνεδρίασις μὲ τὰς ἀμοιβαίας παρουσιάσεις. Ἦσαν εἰλικρινεῖς ὁμολογίαι ἐκ τῆς ζωῆς ἑκάστου συνέδρου ἐξηγοῦσαι τὴν ἀνάγκην, ἣ ὁποία ὠδήγησε εἰς τὴν κοινὴν αὐτὴν συνάντησιν πρὸς μάθησιν, ἀνταλλαγὴν πείρας καὶ συνεργασίαν διὰ τὴν πνευματικὴν ἀνανέωσιν τῆς ἐπιστήμης του, τὴν ὁποίαν, ἐνῶ ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν ἐχρησιμοποιοῖ, δὲν ἔμενε ἱκανοποιημένος, λόγῳ τῆς ὑλιστικῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν συνανθρώπων του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν κατανόησιν ὅτι ἡ ἰατρικὴ τῆς προσωπικότητος τότε μόνον θὰ καθίστατο ἰατρικὴ τοῦ ἀρρώστου, ὅταν θὰ ἤρχιζε τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ὡς ἰατρικῆ τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἱατροῦ.

Πολλὰ ἐκ τῶν παρουσιάσεων αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι συνετέλουν λόγῳ τῆς εἰλικρινείας τῶν εἰς τὴν σύσφιγξιν τῆς ἀγάπης μεταξὺ τῶν συνέδρων, ἐξετέθησαν καὶ εἰς τὰς ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ πρώτου συνεδρίου. Ἐδῶ θὰ ἀναφέρωμεν μερικὰς χαρακτηριστικὰς ἐκ τῶν παρουσιάσεων τῶν διὰ πρώτην φοράν προσελθόντων.

«Ἐγεννήθην εἰς ἐλεύθερον περιβάλλον καὶ μετὰ τὰς ἰατρικὰς μου σπουδὰς ἐπροτίμησα νὰ ἀσχοληθῶ ἰδιαιτέρως μὲ τὴν ἐσωτερικὴν παθολογίαν ἀντὶ τῆς ψυχιατρικῆς, λέγει ὁ γνωστὸς ἀνὰ τὴν ὑφήλιον καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Heidelberg R. Siebeck. Ἐπέμεινα εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας, τῆς φυσιολογίας. Ἀπὸ τὴν μακρὰν μου ὁμως σταδιοδρομίαν κατενόησα ὅτι ἡ φυσιολογία δὲν ἐπῆρκει διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ πάσχοντος ἀνθρώπου καὶ ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον ἄνθρωπος ὠδηγήθην εἰς τὸ ὑποκείμενον μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἕκαστος ἀντιδρᾷ ἰδιαιτέρως καὶ κατὰ συνέπειαν ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὁλόκληρος ὡς ὑποκείμενον καὶ ἀντικείμενον. Καὶ ἡ ἀνάγκη μιᾶς ἐπαναστάσεως εἰς τὴν ἰατρικὴν κατέστη δι' ἐμὲ ἀπαραίτητος μὲ τὴν ἐπίγνωσιν πλέον ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέον νὰ θεραπεύεται ὁλόκληρος καὶ ὅτι ὁ ἰατρὸς θὰ κατορθώσῃ αὐτὸ ὅταν δὲν ὀμιλῇ ἀλλὰ ζῇ ὡς Χριστιανὸς εἰς τὴν ζωὴν του».

«Μόνον ὅταν ἐπέστρεψα εἰς τὸν Χριστιανισμόν κατενόησα ὅτι τὸ καθῆκον μου ἦτο τὸ νὰ εἶμαι ὠφέλιμος εἰς πάντα ὅστις μὲ περιβάλλει, ἀναφέρει ὁ ἰατρὸς Al. Lapiné ἐκ Γαλλίας εἰς τὸ τέλος τῆς πλέον συγκινητικῆς ὁμολογίας τὴν ὁποίαν ἤκουσε ἐφέτος τὸ συνέδριον τοῦ Bossey.

Διήγαγον τὸν βίον μου μακρὰν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας μέχρι 58 ἐτῶν, ὅτε συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐγκλεισθεὶς εἰς σκοτεινὸν κελλίον εἶδα τὸ Φῶς καὶ τὸ θαῦμα συνετελέσθη. Τὴν ὄραν πού ἐπρόκειτο νὰ τουφεκισθῶ καὶ ἐθεώρουν τὸν ἑαυτὸν μου χαμένον ἀνεπιστρεπτὲι ἐσώθην διὰ παντός. Καὶ ἡ ζωὴ μου ἔκτοτε ἐπὶ ὀκτῶ ἔτη ἀφ' οὗ ἠλευθερώθην ἀπέκτησε σκοπὸν καὶ προορισμόν. Ἡ δὲ ἐφαρμογὴ τῆς ἐπιστήμης τὴν ὁποίαν ἤσκουν ἐπὶ 40 περίπου ἔτη ἀπέκτησεν ἀξίαν, ἡ ἐπίδρασις ἡ ἀγαθὴ ἐπὶ τῶν ἀρρώστων ἔγινε τεραστία. Καὶ ὁμολογῶ ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ εἶδα διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ ὁ ὁποῖος δὲν μὲ ἐγκατέλειπε. Ἔμαθα πλέον νὰ εἶμαι ἰατρὸς καὶ προσέρχομαι εἰς τὸ συνέδριον ὀδηγηθεὶς ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ φίλου μου

Tournier διὰ νὰ ἐνωθῶ μαζί σας διὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς ἀληθινῆς ἰατρικῆς, τῆς ἰατρικῆς τοῦ ἀνθρώπου. «Οὐαί μοι εἰ μὴ εὐαγγελίζομαι». Αὐτὸ εἶναι τὴν ἔμβλημά μου».

«Ἀντέστην εἰς τὸ Χιτλερικὸν κόμμα ὅταν κατενόησα πού ὠδήγει τὴν Γερμανίαν. Μοῦ ἀπηγορεύθη νὰ ὀμιλῶ, ἀπελύθην ἐκ τῆς θέσεώς μου εἰς τὸ Νοσοκομεῖον ὅπου ὑπηρέτησα, ἐφυλακίσθην, ὠδηγήθην εἰς Πολωνίαν. Διεσκορπίσθη ἡ οἰκογένειά μου, ὑπέφερα τὰ πάντα. Καὶ τέλος διεσώθην καὶ ἐπανεῦρον τὴν οἰκογένειάν μου. Εἰς τὴν χριστιανικὴν Πίστιν ὀφείλω τὰ πάντα καὶ σήμερον ἐργάζομαι εἰς κλινικὴν μὲ 40 ἀρρώστους. Μὲ τὴν ἐνθάρρουνσιν τοῦ καθηγητοῦ Siebeck μαζί μὲ ἄλλους συναδέλφους ἐπιθυμοῦμεν νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς ὁλοκληρωμένης ἰατρικῆς ἐπιστήμης, τῆς μόνης ἱκανῆς νὰ προσφέρῃ βοήθειαν εἰς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα», καταλήγει ὁ ἰατρὸς A. Kopp, γεμάτος ἐνθουσιασμόν καὶ πίστιν καταπλήξασαν τὸ συνέδριον.

«Τὰ μαρτύρια τοῦ πολέμου ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς ζωῆς μου καὶ ἐπὶ τῆς ἀλλαγῆς τῆς ἰατρικῆς μου κατευθύνσεως, λέγει ὁ καθηγητὴς τῆς ψυχιατρικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Innsbruck, A. Urban, σοβαρὸς καὶ σοφὸς συνάδελφος, τύπος ἀγαθότητος ἐμποιοῦσης ἐντύπωσιν.

Τὸ ἐναρκτήριόν μου μάθημα τῆς ἰατρικῆς ψυχολογίας ἐγένετο τὸ 1946 ἐπὶ τῆ βάσει τῶν νέων ἀληθῶν γραμμῶν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης καὶ παρὰ τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας συναντῶ ἐκ μέρους συναδέλφων μου, δὲν μὲ ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ διδάσκω ἀπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς ἑδρας τὴν σημασίαν τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ θεμελιωθῇ ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη διὰ νὰ ἐπανεύρῃ τὸν ὀρθὸν δρόμον της».

Οἱ Ἕλληνες ἐκπρόσωποι τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκθέσουν τὰ τῆς δράσεως τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων ἐν

Ἑλλάδι καθὼς καὶ ὄλων τῶν συνεραζομένων χριστιανικῶν σωματείων, ἐπίσης δὲ καὶ τὸ θερμὸν ἐνδιαφέρον τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων διὰ τὴν ἐπιτελουμένην ἀναγέννησιν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης. Μὲ πολλὴν χαρὰν ἐπληροφοροῦντο οἱ ξένοι τὴν ἐπιτελουμένην χριστιανικὴν ἐργασίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, τὴν καρποφορίαν τοῦ κηρύγματος, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κατηχητικῶν σχολείων, τῆς φοιτητικῆς νεολαίας, τῆς ἐραζομένης νεολαίας, τῆς γυναικείας κινήσεως κλπ. Μὲ ἰδιαιτέραν προσοχὴν ἤκουσαν περὶ τῆς Δηλώσεως τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων, λογοτεχνῶν καὶ καλλιτεχνῶν διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὸν Χριστόν, ἡ ὁποία προσυπεγράφη ἀπὸ κορυφαίους ἐπιστήμονας καὶ λογοτέχνας τοῦ ἔξωτερικοῦ (τινὲς ἐξ αὐτῶν ἄλλως τε ἦσαν παρόντες) ὅπως ἐπίσης καὶ περὶ τῆς Διακηρύξεως (\*). Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἀνεκοινώθη εἰς τὸ συνέδριον ἡ ἴδρυσιν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ μέσα εἰς τοὺς κόλπους τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων, τοῦ Ἰνστιτούτου Ἰατρικῆς Ψυχολογίας καὶ Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς, τοῦ ὁποίου αἱ βασικαὶ γραμμαὶ καὶ κατευθύνσεις ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ τελευταῖον τεύχος τῶν «Ἀκτίνων». Ὅλοι οἱ μετέχοντες ἐξέφρασαν τὴν χαρὰν τῶν διὰ τὴν ἴδρυσιν ἐνὸς τοιούτου κέντρου σπουδῶν εἰς τὰς Ἀθήνας μὲ τοιαύτας κατευθύνσεις καὶ προσεφέρθησαν νὰ βοηθήσουν, ἰδιαιτέρως μάλιστα οἱ ἐξ αὐτῶν ψυχίατροι καὶ ψυχοθεραπευταί.

Καὶ αἱ παρουσιάσεις ἐσυνεχίσθησαν καθ' ὅλην τὴν ἑβδομάδα, συνεισφέρουσαι εἰς ἕκαστον τῶν συνέδρων πολύτιμα βοηθήματα καὶ πείραν ἀλλὰ καὶ συσφίγγουσαι τοὺς δεσμοὺς μεταξὺ αὐτῶν, δεσμοὺς ἀδελφικούς, ὀφειλομένους εἰς τὴν χριστιανικὴν

Πίστιν ἐκ τῆς ὁποίας διεπνέοντο αὐτοί.

Ἐκάστην πρωΐαν ἐδίδοτο μία εὐκαιρία πνευματικῆς περισυλλογῆς εἰς τοὺς συνέδρους. Ἀνάγνωσις περικοπῆς ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης εἰς τὴν γαλλικὴν, γερμανικὴν καὶ ἑλληνικὴν.

Χαρακτηριστικὴ τῶν συνεδριάσεων ἦτο ἡ παρατηρουμένη εἰς ὄλους τοὺς μετέχοντας ἐπίγνωσις ὅτι ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη χωρὶς νὰ ἀναμιγνύεται εἰς τὸ πεδῖον τῆς χριστιανικῆς Πίστεως τὴν ἐσέβετο καὶ διὰ τῶν ἐπιφανῶν ἐκπροσώπων τῆς ὡς γνησίᾳ ἐπιστήμῃ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν τῆς ἔρευναν ἐξήταξε καὶ αὐτὴν, ὅπου τὴν συνήντα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς, ὑπολογίζουσα τὴν πραγματικότητα τοῦ χριστιανικοῦ βιώματος καὶ τοὺς νόμους πού τὸ διέπουν.

Ἀνεγνώριζε τοῦτέστιν τὴν ἰδιαιτέραν σπουδαιότητα πού παρουσιάζει τοῦτο εἰς τὴν σύγχρονον ἰατρικὴν, δεδομένου ὅτι μὲ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ψυχικοῦ παράγοντος καὶ τὴν ἐπίδρασίν του εἰς τὴν ἐκδήλωσιν καὶ ἐξέλιξιν τῶν νόσων θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιῆ καὶ τὴν ψυχικὴν ἐπίδρασιν ὡς θεραπευτικὸν παράγοντα.

Ἐνεκα τούτου καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ εἰσηγήσεις καὶ συζητήσεις συνωδεύοντο καθ' ἑκάστην ἀπὸ τὴν συγκριτικὴν μελέτην τῶν σημείων ἐκείνων ὅπου ἡ ἐπιστήμη συνήντα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς τὰς χριστιανικὰς περὶ ἀνθρώπου ἀντιλήψεις.

Οὕτω τὸ πρόγραμμα εἶχε καθορισθῆ ὡς ἐξῆς: Ἐκάστην πρωΐαν εἰς τὰς 9-10 γενικὴ συγκέντρωσις, συζητήσεις τῶν χριστιανικῶν ἀντιλήψεων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, τῆς νόσου, τοῦ θανάτου, τῆς θεραπείας καὶ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης ἐν ἀντιπαροβολῇ πρὸς τὰ ἐκ τῆς προσωπικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς πείρας δεδομένα. Ἐπηκολούθει ἡ εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ τεταγμένου ἐπιστημονικοῦ θέματος. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκταθῶμεν ἐπὶ τῶν εἰσηγήσεων τούτων, θὰ προσπαθήσωμεν μόνον νὰ μεταφέρωμεν ἐν περιλήψει τὰ κύρια σημεῖα αὐτῶν. Τὴν πρώτην ἡμέραν ἐγένετο εἰσήγησις ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Α. Von Orelli ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως τῆς ἰατρικῆς σκέψεως. Ὁ εἰσηγητὴς προσεπάθησε νὰ καθορίσῃ τοὺς τρεῖς μεγάλους σταθμοὺς ἐκ τῶν ὁποίων διήλθε

(\*) Εἰς μίαν συνάντησιν τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ φιλέλληνας Προέδρος τοῦ καντονίου τῆς Γενεύης καὶ μέλος τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ συμβουλίου τῆς Ἑλβετίας κ. Albert Picot μὲ τοὺς συνέδρους ἱατροὺς ἤκουσε μὲ πλὴν ἐνδιαφέρον τὰ τῆς χριστιανικῆς κινήσεως ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐξήτησε πληροφορίας καὶ σχετικὰ δημοσιεύματα εὐχρηθεῖς τὴν προαγωγὴν ἐνὸς τῶν σπουδαίων ἔργων διὰ τὴν ἐποχὴν μας, ὡς τὸ ἐχαρακτήρισε.

ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη ἦτοι εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς μαγικῆς ἰατρικῆς, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος υπε-τάσσετο ἐκ φόβου εἰς τὰ πνεύματα, εἰς τὴν τῆς μηχανικῆς περιόδου, καθ' ἣν οὗτος ἀντιμετώπισε τελείως ὑλιστικῶς τὰ τοῦ ἀνθρώπου μὲ πλήρη ἀπώλειαν τῆς ἐννοίας τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν, καὶ εἰς τὴν τρίτην κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεγνωρίσθη ἡ ψυχοσωματικὴ ἐνότης μὲ τὴν ἱεραρχίαν ψυχῆς καὶ σώματος.

Τὴν ἐπομένην ἔλαβε τὸν λόγον ὁ ἰατρὸς Vincent ἐκ Παρισίων ἀσχολούμενος ἀπὸ μακρᾶς σειρᾶς ἐτῶν εἰς τὰ προβλήματα τῆς ἐννοίας τῆς προσωπικότητος ἐν τῇ κοινωνικῇ ἰατρικῇ καὶ ὠμίλησεν ἐπὶ τῆς «Κοινωνικῆς Ἰατρικῆς καὶ τῆς προσωπικότητος» (Medecine Sociale et la Personne). Ἀναφέρομεν τὴν εἰσήγησιν ἐν περιλήψει, δεδομένου ὅτι προσεχῶς θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὰς «Ἀκτῖνας» αὐτουσία.

Μετὰ θαυμασίαν ἱστορικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ζωτικῆς αὐτοῦ θέματος, ὁ Vincent, προέβη εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς σημασίας τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ κοινωνικὴ ἰατρικὴ διὰ τὸν πάσχοντα καὶ ἀπέδειξε ὅτι οἱ σκόπελοι τοὺς ὁποίους συναντᾷ αὐτὴ διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐφαρμογὴν τῆς προέρχονται ἐκ τῆς παρατηρηθείσης εἰς αὐτὴν Depersonnalisation, ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἄρρωστος εἶναι ἓνα «νούμερο». Καὶ ἐνῶ εἶναι ἀναγκαιοτάτη καὶ ὑψίστης σπουδαιότητος δυναμένη νὰ προσφέρῃ τεραστίαν βοήθειαν, ἀποτυγχάνει πλήρως, λόγῳ τῆς ὑλιστικῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ ἄρρωστου, καὶ ἐγείρει τὴν ἀγανάκτησιν τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν ἄρρώστων μὴ ἱκανοποιημένων ἀμφοτέρων ἐκ τῆς ἀτελοῦς ἐφαρμογῆς τῆς.

Ἡ κοινωνικὴ ἰατρικὴ πρέπει ν' ἀνεύρῃ τὸν τρόπον νὰ ἐπιτύχῃ τὴν σύνδεσιν μεταξὺ τῆς ἰατρικῆς τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς κοινωνικῆς (Corps Social) διὰ νὰ ἐπανεύρῃ τὴν θέσιν τῆς καὶ νὰ ἐκφύγῃ ἀπὸ τὴν ἀναρχίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται σήμερον. Ὁ ὁμιλητὴς καταλήγων ἐξέθεσε τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τῆς δυνατότητος μιᾶς ὁργανώσεως ἰατροκοινωνικῆς διαφυλαττούσης τὰ δικαιώματα τῆς προσωπικότητος τοῦ ἄρρωστου καὶ ἐτόνισε ὅτι ἡ γραμμὴ αὐτὴ εὐρίσκεται εἰς τὴν χριστιανικὴν περὶ ἀνθρώ-

που ἀντίληψιν, εἰς ἣν ἀνταποκρίνεται αὐτὴ αὐτὴ ἡ ὑπόστασις τῆς.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λυῶνος κ. J. De Rougemont παρουσίασε τὴν ἐργασίαν του ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῆς συνεργασίας ἐν τῇ ἰατρικῇ (Sur l' esprit d' equipe en médecine) βασιζόμενος ἐπὶ μακρᾶς πείρας καὶ ἀναλύσας διὰ μακρῶν τὴν ἀνάγκην τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν ἰατρῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἰατρικῆς τῆς προσωπικότητος. Ἡ ἰατρικὴ βοήθεια διὰ νὰ εἶναι πλήρης ἀπαιτεῖ τὴν ἐνότητα μεταξὺ τῶν ἰατρῶν καὶ τὴν ὑπερνίκησιν τῶν διαφόρων συμπλεγμάτων τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν εἰς ἓνα ἕκαστον, ὡς τὸ συναίσθημα τῆς ἀσημότητος, τῆς μειονεκτικότητος, τῆς ἀνεπαρκείας, (Complexe de nullité, d' inferiorité, d' insuffisance) τὰ ὁποῖα ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἐκδηλοῦνται δι' ὑπεραντιροπησέων, ὑπερσταθμίσεων, (Surcompen-sations) μὲ βλάβην τῆς προσωπικότητος τοῦ ἄρρώστου.

Οἱ ἄρρωστοι δὲν εἶναι ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς τῶν παρὰ τὴν προσεκτικὴν θεραπείαν ἢ ὁποῖα τοὺς προσφέρεται. Καὶ αὐτὸ καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι πρὸ 50 ἐτῶν παρὰ τὴν ἔλλειψιν μέσων προόδου, ὁ ἰατρὸς ἦτο πρόσωπον σεβαστὸν εἰς ὅλους, ἐνῶ σήμερον παρὰ τὸ ὅτι εἶναι σοφὸς καὶ διαθέτει μέσα ἀσυγκρίτως τελειότερα, βλέπει μίαν ἔλλειψιν σεβασμοῦ ἐκ μέρους τῶν ἄρρώστων καὶ κατάπτωσιν τοῦ κύρους του.

Τὰ αἷτια τῆς ἀποτυχίας ὀφείλομεν νὰ τὰ ἀναζητήσωμεν καὶ ἐὰν ἐρευνήσωμεν θὰ ἴδωμεν ὅτι εὐρίσκονται εἰς τὴν μὴ κατανόησιν τοῦ ἄρρώστου παρὰ τοῦ ἰατροῦ. Διότι ὁ ἄρρωστος προτιμᾷ νὰ ἐκφράσῃ τί σκέπτεται, τί αἰσθάνεται καὶ παραμένει ἀνικανοποίητος, ἀνήσυχος ὅταν θεραπεύεται διὰ μιᾶς ξηρᾶς συνταγῆς. Ἀπόδειξις εἶναι ἡ παρατηρουμένη κατακραυγὴ κατὰ τῶν κοινωνικῶν ἰδρυμάτων, ὅπου ὁ ἄρρωστος παρέρχεται οὐσιαστικῶς ἀπαρατήρητος ἂν καὶ ἐξετάζεται τεχνικῶς λεπτομερῶς. Ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ ἀγαπήσῃ καὶ νὰ ἀγαπηθῇ διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ συνεισφέρῃ καὶ ἐὰν θέλῃ νὰ ἐπιτύχῃ ὀφείλει νὰ κατανοήσῃ ὅτι ἓνας ὁμοίος του θὰ θεραπευθῇ ἀπὸ

τὸν ὅμοιόν του, ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον.

Πρὸ δεκαετίας, λέγει ὁ καθηγητὴς Rougemont, ἔβλεπα διαφορετικὰ τὰ πράγματα καὶ ἐκαυχώμην διὰ τὴν κλινικὴν μου. Ὅσάκις συνέβαινε κάτι τὸ ἔρριπτα εἰς τοὺς ὤμους τῶν ἄλλων καὶ ἠσύχαζα. Ὅταν εἶχα ἐπιτυχίας ἐδεχόμουν μετ' εὐχαριστήσεως τοὺς ἐπαίνους. Ἦμουν ὡς φαίνεται πολὺ «λογικὸς» ὁ δὲ τεχνικὸς ὀρθολογισμὸς μου δὲν ἐζήτηι περισσότερα. Ἀπὸ ὀλίγων ἐτῶν ὅμως κατενόησα τὴν διαφορὰν τοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ κατανοεῖν. Αἱ τεχνικαὶ ἀπαιτήσεις δὲν ἀνταπεκρίνοντο πρὸς τὴν πραγματικότητα. Μακρὰν τῆς ἐργασίας εἶχον δυσαρέστους ἀναμνήσεις. Ἦρχισα νὰ προσέχω τοὺς ἀρρώστους διαφορετικὰ καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν νὰ διακρίνω τὴν προσωπικότητα ἐκάστου. Κατενόησα ὅμως ὅτι διὰ νὰ φθάσῃ κανεὶς καὶ νὰ προσφέρῃ πρέπει νὰ ἀγαπήσῃ νὰ καταλάβῃ ὁ ἴδιος διὰ νὰ ἐννοήσῃ τοὺς ἄλλους. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅμως ἤρχισε καὶ ἡ κλινικὴ μου νὰ μεταμορφοῦται· ὑπακοή- πρωτοβουλία- ἀλληλεγγύη-εὐλυγισία. Ἀλλὰ καὶ ὡς συνέπεια: διαρκῆς ἀνάπτυξις τῆς προσωπικότητος. Μὲ τὴν ἀληθινὴν ἀγάπην διηνοίγετο ἐμπρὸς μου ὅ,τι κλειστὸν ὑπῆρχε καὶ ἡ συννενοήσις μετὰ τῶν συναδέλφων καὶ τοῦ προσωπικοῦ μαζί με τὴν κατανόησιν τῶν ἀρρώστων μᾶς βοηθεῖ καὶ συντρέχει, ὥστε αἱ σκληραὶ ὄραι τῶν δυσχερειῶν καὶ τῶν θυσιῶν διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἀρρώστου νὰ μᾶς εὐρίσκουν ἠνωμένους καὶ νὰ δεχόμεθα τὰ πάντα ἐν σιγῇ.

Τὴν προτελευταίαν ἡμέραν τοῦ συνεδρίου ὁ ψυχίατρος A. Maeder ἐκ Ζυρίχης παρουσίασε τὴν ἐργασίαν του μετὰ τὸ ὑψίστης σπουδαιότητος θέμα. «Ἡ ἐπαφὴ μεταξὺ ἱατροῦ καὶ ἀρρώστου» (Le Contact entre le medecin et le malade). Ἄρθρον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς «Ἀκτίνας» (Δεκέμβριος 1948 σελ. 553-557), ἐν περιλήψει δὲ ἡ ὅλη ἐργασία ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἡ ἐπαφὴ δὲν εἶναι ἀπλῶς ἔννοια ἐξωτερικὴ ἀλλὰ ἔχει τὴν ἰδικὴν της ἐσωτερικότητα καὶ οὐσίαν. Ὑπάρχουν διάφοροι μορφαὶ ἐπαφῆς ἀλλὰ εἰς τὴν ἀληθῆ ἐπα-

φὴν ὑπάρχει τὸ λογικόν, τὸ αἰσθημα, ἡ μετὰβασις ἀπὸ τοῦ ἀντικειμένου εἰς τὸ ὑποκειμένον διὰ τὴν δημιουργίαν ἀτμοσφαιρας ἐμπιστοσύνης ἢ ὅποια εἶναι ἀπαραίτητος. Ἡ ἐνδοψυχικὴ αὕτη σχέσις περιλαμβάνει ὀλόκληρον τὴν σφαιραν τοῦ ὑποκειμένου, τὸ ὅποιον ἀρέσκεται πάντοτε νὰ ἔχη μίαν προοπτικὴν διὰ νὰ προσανατολίξεται συνεχῶς ἐκ νέου εἰς τὰς ὑπερπροσωπικὰς καὶ τὰς πνευματικὰς ἀξίας».

Μετὰ ταῦτα ὁ Maeder ἐκθέτει πῶς με μίαν τοιαύτην προσωπικότητα ὀφείλομεν νὰ ἐρχόμεθα εἰς ἐπαφὴν καί, ὡς ἤδη γνωρίζουν οἱ ἀναγνώσται τῶν «Ἀκτίνων» ἀπὸ τὸ τελευταῖον ἄρθρον του, τὸ ὅποιον ἐδημοσιεύθη ἤδη εἰς τὰς «Ἀκτίνας», πῶς ὁ ἱατρός θὰ ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τὸν ψυχικὸν κόσμον τοῦ ἀρρώστου. Ἡ ὅλη προσπάθεια τείνει κατὰ τὸν Maeder εἰς τὴν ἀποκατάστασιν μιᾶς ἀληθοῦς προσωπικότητος, ἱκανῆς νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολὴν της εἰς τὴν ζωὴν.

Τὸ συνέδριον καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα καὶ εἰς ἰδιαιτέρας συνεδριάσεις ἀπησχολήθη μετὰ τὰς «Βιβλικὰς ἀπόψεις ἐπὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς νόσου». Εἰσηγητὴς ὁ ἱατρός P. Tournier ὁ ὅποιος προέβη εἰς θαυμασίαν ἀνάπτυξιν τῶν ἀπόψεων τούτων. «Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς, εἶπε, ὅτι ἡ Βίβλος ἀσχολεῖται ἀποκλειστικῶς μετὰ τὰ «θρησκευτικὰ» μόνον ζητήματα καὶ δὲν ἔχει σχέσιν μετὰ τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ζωὴν μας καὶ τὰς σημερινὰς συνθήκας. Καὶ ὅμως ἐὰν θελήσωμεν νὰ τὴν μελετήσωμεν θὰ ἴδωμεν ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν ἐξ αὐτῆς κατευθύνσεις ὡς ἱατροὶ καὶ νὰ τὰς ἐφαρμόσωμεν εἰς τὴν ζωὴν μας. Καὶ τοῦτο γίνεται, ὅταν ἀναζητήσωμεν τὴν προοπτικὴν διὰ τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην, ὅποτε θὰ ἴδωμεν ὅτι μία ἰδέα γενικὴ ὑπάρχει εἰς αὐτήν. Πανταχοῦ ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ φύσει, περὶ τῆς ἀναζητήσεως τῆς ἀληθοῦς φύσεως τῶν γεγονότων, περὶ τῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς ζωῆς. Αἱ βιβλικαὶ ἀπόψεις χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ μὴ βλέπωμεν εἰς τὰ ζητήματα τῆς ζωῆς, τὴν τύχην, τὴν σύμπτωσιν ἀλλὰ κάτι συνδεόμενον μετὰ τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ νόσος, ὅπως τὴν βλέπουν σήμερον οἱ ἱατροί, παρουσιάζει δύο ἐννοίας, τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν. Οἱ ἄρρωστοί μας ἔχουν εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς των κατανοήσει τοῦτο. Δὲν ὀμιλοῦν περὶ αὐτοῦ ἀλλὰ τὸ πιστεύουν ἀπολύτως καὶ ὁμολογοῦν ὅτι ἐκ τῆς νόσου ἔξ ἧς ὑπέφερον, ἐπανεῦρον καὶ τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν ζωὴν των διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς σταθερᾶς ὑγείας. Ἀνατρέχοντες καὶ ἡμεῖς οἱ ἱατροί εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐννοίας τῆς νόσου δυνάμεθα μετὰ πεποιθήσεως νὰ ὁμολογήσωμεν ἐὰν σκεφθῶμεν βαθύτερον ὅτι οὐδὲν ἱκανοποιούμεθα ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς προοπτικῆς ὅτι ἡ νόσος ἀποτελεῖ τυχαίαν συνέπειαν μολύνσεων ἐκ μικροβίων. Μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν προοπτικὴν ἡ νόσος δὲν παρουσιάζει οὐδεμίαν ἐννοίαν. Καὶ μόνον ἡ Βίβλος ἀποδεικνύει τὴν πνευματικὴν ἐννοίαν τῆς νόσου, ἐκτὸς τῆς ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως, καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὴν σταθερὰν πρόληψίν της καὶ τὴν θετικὴν θεραπείαν της. Ἡ παρατήρησις, τὸ πείραμα, ὁ ἐπιστημονικὸς συλλογισμὸς ἀποτελοῦν μίαν ἀναγκαίαν πηγὴν γνώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀλλ' ἀνεπαρκῆ πρὸς πλήρωσιν τῶν παρατηρουμένων κενῶν.

Τὰ ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα, ἐρχόμενα εἰς ἀντιπαραβολὴν μὲ τὰς περὶ ἀνθρώπου Χριστιανικὰς ἀντιλήψεις, εὐρίσκουν πλήρως τὴν συμπλήρωσίν των, διότι τότε ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη καθίσταται ὄντως ἐπιστήμη τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀξιοποιεῖται ὡς δυναμένη νὰ κατανοήσῃ τὸν ἀνθρώπον ὡς ψυχοσωματικὸν σύνολον. Εἰς τοὺς ἱατροὺς ἐναπόκειται ὅμως νὰ κατανοήσουν τὴν βαθυτέραν ἐννοίαν τῆς νόσου καὶ νὰ ὁδηγήσουν τοὺς ἀρρώστους των εἰς τὴν ἐνότητα, γινόμενοι «συνεργοὶ Θεοῦ», διὰ νὰ ἐπανεῦρον τὴν πραγματικὴν ὑγείαν οἱ ἄρρωστοι. Ἡ ἀληθὴς ἄρα θεραπεία τοῦ ἀρρώστου δὲν ἐξαρτᾶται μόνον ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς βοήθειας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς στάσεως τοῦ ἀρρώστου ἐναντι τῆς νόσου, ἐκ τῆς στάσεως τοῦ ἱατροῦ ἐναντι αὐτῆς. Ἡ οὐσία πλέον τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης δὲν ἔγκειται μόνον εἰς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐνεργεῖ ὁ ἱατρὸς ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶναι ὁ ἴδιος. Ἐφ' ὅσον ἡ νόσος θὰ ἐκλαμβάνεται ὑπὸ τῶν ἱατρῶν καὶ τῶν ἀρρώστων ὡς τυ-

χαῖον γεγονὸς καὶ δὲν θὰ γίνῃ νοητὴ ἢ βαθυτέρα τῆς ἐννοίας ὑπὸ ἀμφοτέρων, ἢ θετικὴ ὑγεία εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἢ ὅποια θὰ βασανίζεται ἕως ὅτου ἀνακαλύψῃ τὸν ἀληθινὸν δρόμον της-τὸν δρόμον τοῦ προορισμοῦ της.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐβδομάδος αἱ γενικαὶ ὡς καὶ αἱ κατ' ἰδίαν συζητήσεις ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐκτεθέντων θεμάτων ὑπῆρξαν πλούσιαι εἰς συμπεράσματα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νέων κατευθύνσεων τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης εἰς τὰς χώρας ἔξ ὧν ἕκαστος συνέεδρος προήρχετο. Λόγω τῆς σοβαρότητος αὐτῶν ἀπεφασίσθη ἡ ἔκδοσις περιλήψεως τῶν συζητηθέντων καὶ ἀποφασισθέντων μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῶν πρακτικῶν τοῦ συνεδρίου, ἀνετέθη δὲ εἰς ἐπιτροπὴν ἡ σύνταξις αὐτῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχε καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα κατόπιν ἐντολῆς τοῦ συνεδρίου, συνώψισε τὰ πορίσματα εἰς ἓνα διάγγελμα (message) τὴν δὲ τελευταίαν ἡμέραν τοῦ συνεδρίου εἰς ἰδιαιτέραν συνεδρίασιν ἀνεγνώσθη τὸ διάγγελμα τοῦτο καὶ ὑπεγράφη παρ' ὄλων τῶν συνέδρων ἱατρῶν. Ἴδου τὸ κείμενον τοῦ μηνύματος τούτου.

«Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἱατροί, οἱ ὅποιοι μετέσχομεν εἰς τὸ δεύτερον διεθνὲς ἱατρικὸν συνέδριον τοῦ Bossey (22-29 Αὐγούστου 1948) θεωροῦμεν ὑποχρεωσίν μας νὰ καταστήσωμεν γνωστὰ τὰ πορίσματα τοῦ συνεδρίου διὰ τὸν προσανατολισμὸν τῆς συγχρόνου ἱατρικῆς ἐπιστήμης, προκειμένου νὰ ἐπιτύχῃ αὕτη εἰς τὴν ἀποστολὴν της πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς κοινωνίας:

1. Ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη ὀφείλει νὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ὑλιστικῆς καὶ μηχανιστικῆς σκέψεως. Μὲ τὴν κατάχρησιν τῆς ἀναλύσεως ἔχασε τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ κατακτήσεις τῆς συγχρόνου φυσικῆς ὅσον ἀφορᾷ τὸ «κοσμολογικὸν», τὸ ὅποιον δὲν εἶναι μηχανιστικὸν οὔτε ντετερμινιστικὸν αἰ πρόδοι τῆς βιολογίας, τόσον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ζωὴν, ἢ ὅποια δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα φυσικοχημικὸν σύστημα, ὅσον καὶ εἰς ὅτι



ἀφορᾷ εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἐμβίων ὄντων· αἱ πρόοδοι τέλος τῆς ψυχολογίας ἐπὶ τῆς «προσωπικότητος» δὲν ἐπιτρέπουν πλέον εἰς τὴν ἰατρικὴν νὰ ἀκολουθῆ ὑλιστικὰς ἀντιλήψεις.

2. Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἡ ζωὴ του ἔχει ἓνα νόημα. Αὐτὸ τὸ νόημα εἶναι ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ λύτρωσις. Τοιοῦτοτρόπως παρουσιάζεται ὑπὸ τὴν τριπλῆν ἄποψιν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὀνομάζουσαν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα.

3. Ἡ «ἰατρικὴ τῆς προσωπικότητος», ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνομεθα, δὲν ἀφορμᾶται μὲν ἀπὸ δογματικῶν προϋποθέσεων, εἶναι ὅμως ἡ μόνη ἱκανὴ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν βιβλικὴν ἄποψιν περὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Αὐτὴ ἡ γνῶσις ἐξ ἄλλου τῆς σχέσεως μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὴν πλήρη κατανόησιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ προπαρασκευάζει καὶ τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης.

4. Ἡ ὑγεία σημαίνει κάτι περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν τῆς ἀσθενείας καὶ συνίσταται εἰς μίαν ἁρμονίαν μεταξὺ σώματος, ψυχῆς καὶ πνεύματος. Ἀπαιτεῖ μίαν στάσιν ἀνωτερότητος, ἰδιαιτέρως δὲ τιμιότητος, καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὸ ἐγὼ μας. Ἀπαιτεῖ ἀκόμη τὴν ἐσωτερικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀγάπην, μὲ μίαν λέξιν τὴν πλήρη ἀποδοχὴν τῆς τάξεως, ἢ ὁποῖα καθιδρύθη ἀπὸ τὸν Θεόν.

5. Ἀντιθέτως, ἡ ἀσθένεια δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς τὴν τυχαίαν συμβολὴν ἐνὸς μικροβίου ἢ ἄλλων φυσικῶν παραγόντων, ἀλλὰ δηλοῖ καὶ τὴν ἔκφρασιν μιᾶς δυσαρμονίας τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ κόσμου, τὴν ἀπάρνησιν τῆς θείας

τάξεως. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἀπάρνησις θέτει τὴν σφραγίδα τῆς εἰς τὰς συγκρούσεις, τὰς ἀνησυχίας καὶ τὰς θλίψεις τοῦ ἀσθενοῦς, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν μίαν προειδοποίησιν διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς συναντήσεως μὲ τὸν Θεόν.

6. Ἀπευθύνομεν μίαν πρόσκλησιν εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τοὺς νέους ἰατροὺς, διὰ νὰ συνεργασθοῦν εἰς μίαν ἀναγέννησιν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, ἢ ὁποῖα περιλαμβάνει, μαζὶ μὲ ὅλας τὰς ἐπιστημονικὰς καὶ τεχνικὰς προόδους, τὴν πλήρη γνῶσιν τῆς προσωπικότητος μὲ τὰς τρεῖς τῆς πλευρᾶς τὴν φυσικὴν, τὴν ψυχικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν.

7. Ἡ εἰρήνη εἶναι διὰ τὴν κοινότητα τῶν λαῶν ὅ,τι εἶναι ἡ ὑγεία διὰ τὸ ἄτομον. Δὲν σημαίνει μόνον ἀπουσίαν τοῦ πολέμου, ἀλλὰ σημαίνει μίαν θετικὴν ἁρμονίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἁρμονίαν, βασιζομένην ἐπὶ τῆς ἀνεκτικότητος, τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας, χωρὶς διακρίσεις τάξεων καὶ φυλῶν. Ἡ εἰρήνη δὲν ἐπιβάλλεται μὲ κανένα ἐξωτερικὸν ἐξαναγκασμόν, ἀλλὰ οἰκοδομεῖται, ὅταν εὐρίσκωμεν τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς. Ἔχομεν τὴν προσωπικὴν πείραν, ὅτι μόνον ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν δίδει αὐτὴν τὴν εἰρήνην».

✱

Τὸν καρπὸν αὐτὸν τοῦ συνεδρίου τοῦ Bossey, οἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι ἔχουν τὴν τιμὴν καὶ τὴν χαρὰν νὰ παρουσιάσουν εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἀναγνωστικὸν κοινόν, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι παρουσιάζουν ἓνα κείμενον ἱστορικῆς σημασίας διὰ τὸν πολιτισμόν μας.

Δ. ΧΑΡΟΚΟΠΟΣ

